

over deres Jord. De vide jo, at der er mange Steder, hvor Byerne forsyne sig med Vand gennem Vandløb, der ofte komme ikke saa langt fra, og hvor der ligger Engstrækninger langs med saadanne Vandløb. Hvis vi gennemføre denne Lov, kan jeg ikke se rettere, end at saa vilde vi forbyde de Folk at anlægge Møddinger og gode de Enge og Marker, som ligge langs med disse Vandløb, foruden at vi vilde paaføre dem forskellige andre Indskrænkninger. Jeg skal med Formandens Tilladelse oplæse denne § 2 i Loven af 13de November 1857, som der henvises til, og som det er Meningen med denne Lov at gøre anvendelig ogsaa uden for Kjøbenhavn. I denne § 2 staar der: „Ingen maa lade Hunde og andre Kreaturer svømme, drukne Hunde, Katte eller andre Dyr, afstykke Bøgne, vadse Klæder i Vandvæsenets Søer, Vandbeholdere eller aabne Vandledninger eller paa nogen som helst anden Maade gøre Vandet deri urent. Det forbydes inden for en Afstand af 200 Alen fra bemeldte Vandværker at oprette Oplag af Dagrenovation, Fejeseffærn, Ko- og Hestegødning, Affald fra Slagterier, gamle Klude og Ben eller andet deslige. Der maa heretter ikke uden Vandvæsenets Samtykke anlægges Oplag af Latringødning paa saadanne Strækninger, der ligge Vandværkerne nærmere end 500 Alen. De i Loven af 10de Marts 1852 § 1 nævnte for Sundheden skadelige Mæringsbrug maa fremtidig ikke anlægges inden for en Afstand af 200 Alen fra merbemeldte Vandværker“. Man vil se deraf, at der bliver gjort betydelige Indskrænkninger i de Folks fri Brug af deres Jord. Jeg skal f. Eks. nævne, at ved Aarhus, hvor jeg kender Forholdene, faar man Vandet oppe fra Brabrant Sø, som ligger omtrent en Mil fra Aarhus. Aaen derfra gaar igennem et Engdrag paa Tusender af Tønder Land. Disse Enge kunne ikke overrisles, og det er altsaa tørre Enge, der ville blive fuldstændig ufrugtbare i det Øjeblik, man ikke kan gøde dem. Det har tidligere været Enge, som fik noget Vand om Vinteren, men i sin Tid, da man nedlagde Aarhus Mølle, blev de saa tørre, at det viste sig, at de efter nogle Aars Forløb bleve ufrugtbare. Saa gav man sig til at gøde dem, og nu ere de ret værdifulde. Men i det Øjeblik, denne Lov blev gennemført, kan

jeg ikke se rettere, end at man tager Værdien bort fra disse Enge. Det er nu den ene Side af Sagen. Men paa den anden Side tror jeg heller ikke, at Loven vil virke tilstrækkelig beskyttende for Vandværkerne. Samtidig med, at man ikke maa anlægge Gødningsoplag, og samtidig med, at Engene ikke maa have Afløb eller nogen af den Slags Ting, som staa i den nævnte Paragraf, forbydes det nemlig ikke at gøde disse Enge. Det kan lade sig gøre saaledes, som man har gjort hidtil — hvad der er meget ubehageligt for Aarhusianerne —, at man om Vinteren ved Frostens Løser Latringødning ud paa disse Enge og breder det ud, og naar det saa bliver Tøbrud, rejser naturligvis en Del af denne Latringødning ned i Aaen og derfra ind til Vandværket. Det er virkelig meget ubehageligt for Aarhusianerne, og det kan jeg ikke se, at man forebygger ved dette Lovforslag. Jeg kan ikke se rettere, end at Loven paa den ene Side er en Indskrænkning i Folks Brugsret, uden at den paa den anden Side beskytter og virker som den skulde. Thi det er jo klart, og det maa vi indrømme alle sammen, at Folk have et vist Krav paa, at der gøres noget for, at de kunne faa sundt og ordentligt Drikkevand, men det maa paa den anden Side gøres saadan, at de Indskrænkninger, der skulle ske i privates Brugsret, maa betales. Det er derfor, jeg har tilladt mig at forlange Ordet for at henstille til det eventuelle Udvalg, der maatte blive nedsat, at tage under nøje Overvejelse paa den ene Side, at Byens Vandværker tilstrækkelig beskyttes, og paa den anden Side at give de Folk, hvis fri Brugsret man indskrænker, fuld Erstatning derfor. Jeg kan for øvrigt heller ikke se rettere, end at Vedtagelsen af Lovforslaget, som det foreligger, vil kunne siges at være i ligefrem Strid med Grundlovens § 82, idet den eventuelle Lov vil medføre Indskrænkning af Folks Brugsret uden Vederlag. Jeg kan ikke se rettere, end at det er en Indskrænkning i Folks fri Maadighed over deres Ejendom.

Harald Jensen: Jeg er aldeles sikker paa, at dette Lovforslag vil blive hjulpet med Glæde rundt omkring i Kommunerne, og det er ganske naturligt, at dette vil være Tilfældet. Det er jo saaledes, at Byerne